

אתר דעת - מכללת הרצוג

ב. הקפה חמשית במחנה הסגר

ר' משולם ולייזר הטיח היו עצורים במחנה העבודה ברמסדורף ע"י צייטס. שניהם עבדו עבודת סרך בבית חרושת של נאציים. לפנות בוקר היו מובלים בשורה לעבודה, כשהם רעפים ותשושים. כל היום היו עובדים לקול הצריחות של הנוגשים האיזומים. ובלילה חזרו כצללים — לייזר הטיח תמך ברבי משולם ירבי משולם חיזק את לייזר, עיזר אותו ועזר לו להתגבר על האיזוש והדכאון.

שניהם נאלצו לעבוד גם בשבת, כי כן חוקה עליהם פקודת הרבנים לעבוד ולחיות עד יעבור זעם. ואף על פי כן הצטער ר' משולם שנאלץ לעבוד בשבת. הוא חישש תחבולות ודרכים כדי להשתחרר מן העבודה ולא הצליח. הנוגשים עקבו אחריו תנועותיו של כל אחד ולא נתנו להם להיבטל לרגע אחד. אז נזכר ר' משולם במעשה המסופר בירושלמי על אלישע אחר, שמתוך כוונה וזוגית להחטיא את הרבים יעץ למאנטים להכריח כל יחיד לטעון ולשאת משא לבדו, כיון שלמי דיני התורה שניים שעשו מלאכה אחת פטורים שניהם (ירושלמי, חגיגה ב, א). הוא גילה את מחשבתו ללייזר הטיח וביקש ממנו לעזור לו בשבת בהובלת המשאות ובכל שאר העבודות. ר' לייזר הטיח ציאות לבקשת ר' משולם ושיתף עצמו בעבודה שהטילו על ר' משולם בשבת. ר' משולם לא ידע שבמחנה אסור להיעזר באחרים. השותפות נמשכה כחצי שנה והנוגשים לא הבחינו בה עד שקרה אסון.

היה זה בשבת שמיני עצרת. הנוגשים הטילו על ר' משולם להעביר קורות, ולייזר הטיח עזר על ידו. בעת העבודה נתעררו בלבו של ר' משולם געגועים לחג ומהירהור עבר למעשה. נטל הקורה בזרועו ויצא במחולות כשהוא גורר אחריו את לייזר ומכריז: „מלך עולמים הושיעה נא". וכך היו מרקדים כאוחזין ספר תורה בזרועם וחוזרים ואומרים: „מלך עולמים הושיעה נא". אי הבחין בהם איש הי"ס. ומלא חרון על החוצפה היהודית, ירה בהם והמיתם במקום. לזכר המאורע הנה קבעו בבית הכנסת של מרתף השואה בהר ציון — שההקפה החמישית „מלך עולמים" שייכת לר' משולם ולייזר שותפו.